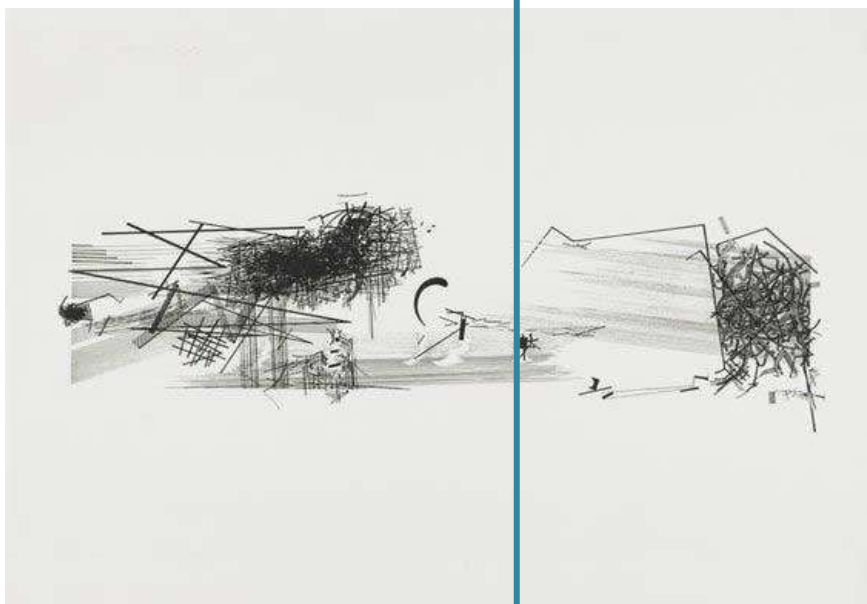

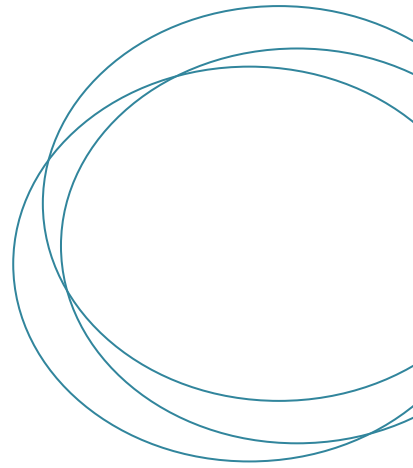

Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ

*“Αυτό που θέλει (;) ο σύγχρονος άνθρωπος είναι το κελί ενός μοναχού,
καλοφωτισμένο και ζεστό, με μια γωνιά απ’ όπου να κοιτάει τ’ άστρα. ”*
Alain de Botton, 2006

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ

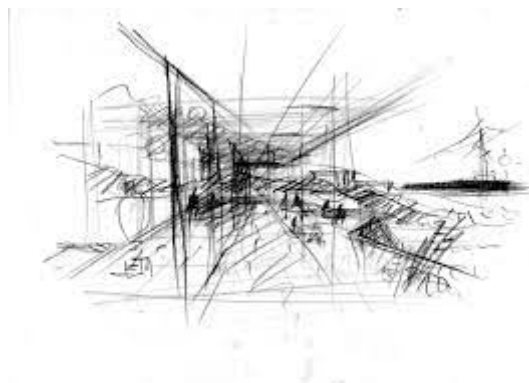
Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ

1. ΧΩΡΟΣ

Χώρος είναι όλα όσα μας περιβάλλουν, οι άνθρωποι, τα αντικείμενα, τα στοιχεία, κ.α. και αποτελεί υποσυνείδητα μέρος της σκέψης του ανθρώπου.

Συγκεκριμένα, αποτελεί μια τρισδιάστατη γεωμετρία, η οποία αποτελεί ένα αντιληπτικό πεδίο. Ως αντιληπτικό πεδίο, ο χώρος, αναγνωρίζεται από τις ποιοτικές του διαφορές, όπως για παράδειγμα, το “μέσα” με το “έξω” και το “άνω” με το “κάτω”.

Δεν είναι όμως, απλά μια γεωμετρική υπόσταση. Εφ’ όσον υπάρχει και η παρουσία του ανθρώπου, δημιουργείται μια σχέση μεταξύ τους. Όπως θα δούμε και στη συνέχεια, η αλληλεπίδραση ανθρώπου-περιβάλλοντος, εξαρτάται τόσο από τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου, όσο και του περιβάλλοντος. Ο κάθε χώρος δεν έχει την ίδια αλληλεπίδραση με όλους τους ανθρώπους και ο κάθε άνθρωπος, βιώνει διαφορετικά τον χώρο.

Οι άνθρωποι δημιουργούν την έννοια του χώρου, καθώς μπορούν να θεωρούν ότι πολλά πράγματα υπάρχουν ταυτόχρονα. Αυτά τα παρατηρούν σε συγκεκριμένη σειρά συνύπαρξης, από την πιο απλή σχέση που αυτά σχηματίζουν μεταξύ τους, στην πιο σύνθετη.

Ο άνθρωπος δε ζει μόνο σε έναν χώρο αλλά συγχρόνως σε τρεις: α) τον χώρο της δράσης, β) τον χώρο της όρασης και γ) τον χώρο της αφής. Η αντίληψη του ανθρώπου είναι πολυαισθητηριακή και συνεπώς ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται το χώρο γύρω του μέσα από ένα σύνολο αισθήσεων. Άρα, εάν λάβουμε υπ’ όψη ότι ο κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστός και το συνδυάσουμε με τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι ο χώρος για κάθε άτομο είναι διαφορετικός. Η εμπειρία που αποκτά το άτομο σε έναν χώρο, επηρεάζεται σημαντικά από τα χαρακτηριστικά του, ιδιαίτερα από τις δυνατότητες να αντιληφθεί τα ερεθίσματα που του απευθύνει ο χώρος.

Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει την αλληλεπίδρασή μας με το περιβάλλον, είναι οι προσδοκίες. Πριν εισέλθουμε σε έναν χώρο, οι καταστάσεις που έχουν προηγηθεί, μας δημιουργούν κάποιες προσδοκίες για το τι θα αντικρίσουμε στη συνέχεια. Όταν μπορούμε σε

αυτόν τον χώρο, αυτό που τελικά θα δούμε, θα επηρεαστεί αρκετά από τις προσδοκίες που είχαμε προηγουμένως και θα επηρεάσει τα συναισθήματά μας.

Η διακόσμηση, η τοποθέτηση των επίπλων και η αισθητική του χώρου, υπάρχει περίπτωση να επηρεάσουν την ψυχολογία του ατόμου. Υπάρχουν τρία βασικά χαρακτηριστικά σε ένα δωμάτιο που ορίζουν τις αλληλεπιδράσεις που θα συμβούν. Αυτά είναι, η χωροθέτηση των επίπλων, οι αποστάσεις μεταξύ τους και η ποσότητα της συμβολικής διακόσμησης που επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί. Επίσης, οι διακοσμημένοι χώροι κάνουν τα άτομα να αισθάνονται πιο άνετα από ότι οι μη διακοσμημένοι.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η σχέση ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον, εξαρτάται από δύο γενικούς παράγοντες, πρώτον τα χαρακτηριστικά του χώρου, και δεύτερον τα χαρακτηριστικά του ατόμου και εν γένει του κοινωνικού περιβάλλοντος, καθιστώντας τον χώρο ως ένα ψυχολογικά φορτισμένο πεδίο. Η σύνθεση του χώρου και οι ποιότητες που εμφανίζει όπως οι όγκοι, οι επιφάνειες, η κλίμακα, η αναλογία, το όριο, το εσωτερικό και το εξωτερικό, η διαφάνεια και η αδιαφάνεια, το φως, το χρώμα, οι υφές κ.λπ. επηρεάζουν την αντίληψη του ατόμου.

Ο χώρος λοιπόν, αποτελεί μια έννοια, η οποία είναι πολυδιάστατη και κατά καιρούς έχει απασχολήσει αρκετούς κλάδους της επιστήμης, χωρίς όμως να είναι δυνατή η διατύπωση ενός ολιστικού ορισμού που θα τον εκφράζει.

Για τις θετικές επιστήμες και συγκεκριμένα τη φυσική, ο χώρος αποτελείται από 3 διαστάσεις, το μήκος, το πλάτος και το ύψος και κινείται σε 6 κατευθύνσεις, μπροστά/πίσω, πάνω/κάτω και δεξιά/αριστερά. Οι διαστάσεις και οι κατευθύνσεις του χώρου, αποτελούν σημαντικά χαρακτηριστικά που γίνονται αντιληπτά από τα αισθητηριακά όργανα του ανθρώπου.

Η έννοια του χώρου έχει οριστεί και ως σχετική, διότι μπορούμε να επιλέξουμε από μια πληθώρα γεωμετριών για να την εξετάσουμε και επίσης, ως σχεσιακή, διότι μπορεί να συνοδευτεί με άλλες έννοιες, όπως αυτή του τόπου.

Ο Καντ, στο βιβλίο του, «Η κριτική του καθαρού λόγου», εξηγεί ότι ο χώρος δεν αποτελεί απλώς μια χωρική εμπειρία που προκύπτει από εξωτερικά ερεθίσματα, αλλά είναι και η αντίληψη του χώρου που δημιουργεί εμπειρίες.

Σύμφωνα λοιπόν με τον Ι. Καντ, ο χώρος είναι ένα άπειρο μέγεθος.

Επομένως, ο χώρος αποτελεί την αντίληψη, στην οποία βασίζονται οι εξωτερικές εμπειρίες. Δεν είναι δυνατόν να αντιληφθεί κάποιος την απουσία του χώρου παρά μόνο να φανταστεί ένα χώρο ως κενό.

Επομένως, ο χώρος αποτελεί μια εμπειρική πραγματικότητα, στην οποία ο χώρος δεν εκφράζει καμία ιδιότητα, αλλά παίρνει κάθε φορά διαφορετική μορφή από τις εξωτερικές αισθήσεις.

Κάθε ανθρώπινη εμπειρία, χρησιμοποιεί ως μέσον για την πραγματοποίησή της το χώρο και προσεγγίζει τον χώρο μέσα από την έννοια του είναι.

Για την αρχιτεκτονική δημιουργία του χώρου, κρίνεται απαραίτητο οι αισθήσεις να αλληλοεπιδράσουν μεταξύ τους, ώστε να δημιουργήσουν την εμπειρία ύπαρξης του ίδιου του ανθρώπου, να κατασκευάσουν την ποιότητα του χώρου, καθώς επίσης να δημιουργήσουν συναισθήματα στο χώρο, έχοντας το ανθρώπινο σώμα, να λειτουργεί ως μέσο μέτρησης, όχι μόνο οπτικά, αλλά πολυαισθητικά, χρησιμοποιώντας και τις πέντε αισθήσεις.

Οργάνωση χώρου

Η οργάνωση του χώρου συμβάλει στη λειτουργικότητα των διεργασιών που εκτελούνται σε έναν χώρο. Οργανωμένος χώρος δε θεωρείται ο χώρος που έχει τακτοποιημένα τα αντικείμενα έχοντας μια θέση για το κάθε ένα, αλλά εκείνος που ικανοποιεί τις ανάγκες των ατόμων, είτε αυτές είναι συναισθηματικές, κοινωνικές, νοητικές και αισθητικές ανάγκες.

Είναι η σύνθεση των επιμέρους χώρων, για τη συνολική ροή του περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, οι χώροι μιας κατοικίας χωρίζονται σε ζώνες, που εξυπηρετούν την καθημερινότητα των ανθρώπων που ζουν σ' αυτόν, φανερώνοντας τον τρόπο ζωής τους.

Οι ζώνες αυτές μεταβάλλονται κάθε φορά, ανάλογα με τις ανάγκες της εποχής και την ψυχολογία του ανθρώπου.

Όμως, σε όλες τις περιπτώσεις οργάνωσης του χώρου, υπάρχουν τρία βασικά στοιχεία τα οποία συνθέτουν και ολοκληρώνουν έναν χώρο, αυτά είναι:

- η οπτική επαφή με το σημείο ενδιαφέροντος,
- τα αρχιτεκτονικά σημεία ως κομβικά σημεία, όπως οι κλίμακες,
- και τέλος η διαρρύθμιση του χώρου

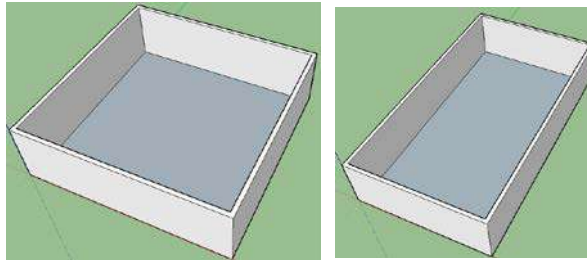
Σ' έναν οργανωμένο χώρο υπάρχουν διαδρομές για τη μετάβαση του ανθρώπου, από τον έναν χώρο στον άλλον, είτε με την έννοια της αλλαγής χρήσης (νοητά), είτε με την ύπαρξη κάποιου διαχωριστικού τοίχου. Το σύνολο αυτών, συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο προσωπικό χώρο, ο οποίος αξιολογείται από τους ανθρώπους που κατοικούν σ' αυτόν, μέσα από την επικοινωνία και τα συναισθήματα.

Ο χώρος καλύπτει βασικές ανάγκες των ανθρώπων, οι οποίες παρουσιάζονται στην πυραμίδα του Μάσλοου:

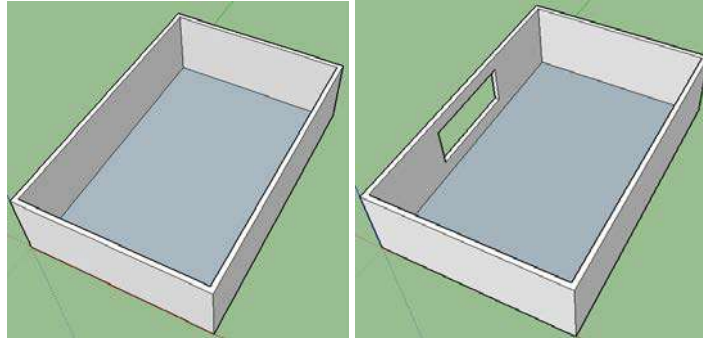
- Φυσιολογικές/βιολογικές ανάγκες (νερό, καταφύγιο, ζεστασιά)
- Ασφάλεια (από εξωτερικούς παράγοντες)
- Κοινωνικές ανάγκες το αίσθημα του «ανήκειν» (φίλοι, οικογένεια, σύντροφοι)
- Αυτοεκτίμηση (επίτευξη στόχων)
- Αυτοπραγμάτωση (δημιουργικότητα, πληρότητα)

Η οργάνωση ενός χώρου περιλαμβάνει και τη διαρρύθμιση της δομής του, καθώς ο ίδιος ο χώρος μπορεί να φαίνεται μεγαλύτερος ή μικρότερος ανάλογα με το σχήμα του.

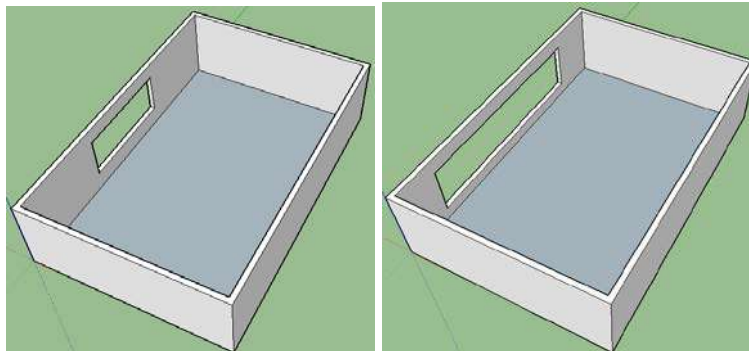
Ένας ορθογώνιος χώρος μπορεί να φαίνεται μεγαλύτερος, απ' ότι ένας τετράγωνος, ίδιας έκτασης.

Σε δυο χώρους οι οποίοι είναι ίδιοι, φαίνεται μεγαλύτερος αυτός που έχει άνοιγμα-παράθυρο.

Σε δυο ίδιους χώρους με άνοιγμα-παράθυρο, αυτός που φαίνεται μεγαλύτερος, είναι αυτός με το μεγαλύτερο άνοιγμα.

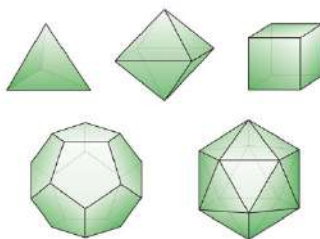
Μία από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου είναι να νιώθει ότι οι καταστάσεις της ζωής του, έχουν νόημα, γι' αυτό χρειάζεται σύμβολα, που αντιπροσωπεύουν καταστάσεις ζωής, γι' αυτό και επιθυμεί να καλύψει τις συναισθηματικές του ανάγκες, μέσω των βιωμάτων του σε ένα χώρο. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων, μισεί την πλήξη και επιδιώκει έναν ευχάριστο χώρο, που να του προσφέρει ερεθίσματα με ευχάριστο κλίμα, παρέχοντάς του ασφάλεια.

Ένας χώρος σχεδιάζεται άρτια, όταν φανταζόμαστε καταστάσεις και όχι απλούς τοίχους....

«το ταλέντο να φανταζόμαστε ανθρώπινες καταστάσεις είναι πιο σημαντικό από το χάρισμα να φανταζόμαστε χώρους», Pallasmaa

2. ΤΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥΣ

Ένα σχήμα αποτελείται από άπειρα σημεία στο χώρο, τα οποία ενώνονται με ενιαία τεθλασμένη γραμμή.

Κατανόηση σχημάτων

Η κατανόηση των σχημάτων σ' ένα χώρο, σύμφωνα με τους Ολλανδούς ερευνητές Dina και Pierre van Hiele, γίνεται μέσω πέντε επιπέδων γεωμετρικής σκέψης, από τα οποία οι μαθητές περνούν με διαδοχική σειρά, μέσω της διδασκαλίας.

Πρώτο ή βασικό επίπεδο – Αναγνώριση

Τα σχήματα γίνονται αντιληπτά στον άνθρωπο, από τη συνολική τους εμφάνισή τους. Σ' αυτό το επίπεδο, οι μαθητές μπορούν να διακρίνουν, και να κατανοήσουν σχήματα, όπως το τετράγωνο, το ορθογώνιο ή το ρόμβο, αλλά δεν έχουν τη δυνατότητα να συσχετίσουν τα σχήματα, όπως για παράδειγμα, ότι το τετράγωνο είναι και ρόμβος.

Δεύτερο επίπεδο – Ανάλυση

Σ' αυτό το επίπεδο, τα σχήματα έχουν ιδιότητες. Εδώ λοιπόν, μπορούν οι μαθητές να διακρίνουν ότι για παράδειγμα, το τετράγωνο έχει τέσσερις ορθές γωνίες, όπως επίσης και το ορθογώνιο. Δεν έχουν όμως τη δυνατότητα, να κατανοήσουν ότι το τετράγωνο είναι και ορθογώνιο.

Τρίτο επίπεδο – Άτυπη Αφαίρεση ή Διάταξη/Ταξινόμηση

Οι σχέσεις και οι ιδιότητες των σχημάτων γίνονται πλέον ξεκάθαρες. Οι μαθητές, σ' αυτό το επίπεδο, έχουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν ότι μία ιδιότητα είναι συνέπεια μιας άλλης και μπορούν να αναγνωρίσουν για παράδειγμα, ότι ο ρόμβος είναι μία ειδική περίπτωση παραλληλόγραμμου.

Τέταρτο επίπεδο – Τυπική Αφαίρεση ή Γενίκευση

Σ' αυτό το επίπεδο, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τη γενίκευση. Εδώ γίνεται κατανοητή η δομή της Γεωμετρικής Θεωρίας.

Πέμπτο επίπεδο – Αυστηρότητα

Στο τελευταίο επίπεδο, οι μαθητές πλέον έχουν κατανοήσει την αναγκαιότητα ύπαρξης ακρίβειας στη διατύπωση των Γεωμετρικών Θεωριών και μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις έννοιες και τα αντικείμενα της γεωμετρίας, αφαιρετικά.

3. ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

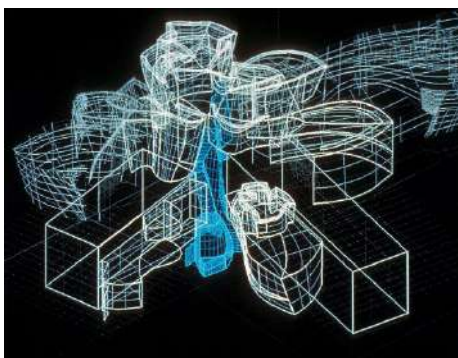
Τα αντικείμενα που συναντάμε διαρκώς σ' έναν χώρο, έχουν σχήματα και μορφές που ποικίλλουν. Το σχήμα και η μορφή ενός αντικειμένου, είναι και το επικρατέστερο οπτικό χαρακτηριστικό μεταξύ άλλων (χρώμα, σκιά, φωτισμός) που προκαλεί τη σαφή διάκρισή του, καθώς είναι το μοναδικό σταθερό, πολλές φορές, γνώρισμά του.

Στον άνθρωπο που κινείται σ' έναν χώρο, το σχήμα που ξεχωρίζει και μπορεί να διακρίνει πρώτο, είναι το τετράγωνο. Το βασικότερο γνώρισμά του είναι η συμμετρία του.

Επίσης και ο κύκλος έχει ξεχωριστές ιδιότητες, αλλά σε αντίθεση με το τετράγωνο, υπάρχει στη φύση (π.χ. η πανσέληνος).

Είναι γνωστό πως η εφεύρεση του κύκλου (τροχός) είναι μία εκ των σημαντικότερων εφευρέσεων όλων των εποχών. Η εφεύρεση του τετραγώνου ήταν πιθανώς εξίσου σημαντική με τον τροχό, καθώς το τετράγωνο είναι ένα βασικό σχήμα που χρησιμοποιείται στη μέτρηση οποιουδήποτε είδους επιφάνειας ή χώρου. Κάθε επιφάνεια μετριέται σε τετράγωνα (m^2) και κάθε χώρος σε κύβους (m^3). Το τετράγωνο είναι καθαρά ανθρώπινη επινόηση.

Τα περισσότερα από τα ανθρώπινα αντικείμενα σ' έναν χώρο, είναι τετράγωνα ή έχουν τετραγωνικά ή ορθογωνικά σχήματα, όπως για παράδειγμα, τα κουφώματα, τα δάπεδα και ορισμένα από τα έπιπλα των σπιτιών.

Κατηγορίες σχημάτων και η επίδρασή τους στον άνθρωπο και την ψυχολογία του

Τρίγωνα/τετράγωνα/ορθογώνια/πολύγωνα: Οι ευθείες γραμμές των σχημάτων αυτών, δίνουν την αίσθηση της σταθερότητας, δύναμης και ισορροπίας.

Γραμμικά σχήματα: Οι κατακόρυφες γραμμές δημιουργούν μια αίσθηση επιθετικότητας και δύναμης. Αντιθέτως, οι οριζόντιες γραμμές δημιουργούν μια αίσθηση ηρεμίας. Οι καμπύλες γραμμές υποδηλώνουν ευτυχία και ευχαρίστηση. Είναι σημαντική ακόμη και η κατεύθυνση της γραμμής και η φορά της, διότι μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη του ανθρώπου.

Κυκλικά σχήματα: Ο κύκλος και γενικότερα τα κυκλικά σχήματα δημιουργούν θετικά συναισθήματα, όπως η αγάπη.

4. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η κατανόηση του χώρου, δηλαδή, ο τρόπος με τον οποίο εσωτερικεύεται ο χώρος στη σκέψη μας, έχει ερευνηθεί εκτός από την επιστήμη της ψυχολογίας και από άλλα επιστημονικά πεδία, όπως η αρχιτεκτονική, η νευρολογία, καθώς και η επιστήμη των ηλεκτρονικών υπολογιστών και της τεχνητής νοημοσύνης.

Οι εφαρμογές αυτές αναφέρονται στο πώς η χωρική γνώση και η χωρική αντίληψη, καθοδηγεί τη μετακίνησή μας στο χώρο.

Σχεδόν όλες οι ανθρώπινες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σ' ένα περιβάλλον/χώρο, απαιτούν γνωστική αναπαράσταση του χώρου. Όταν μετακινούμαστε στο χώρο, καθοδηγούμαστε από την αντίληψη, αλλά και την εμπειρία του χώρου, η οποία δημιουργείται από τις αισθήσεις του ανθρώπου και τη μνήμη που αφορά τη σχέση των αντικειμένων που υπάρχουν στο περιβάλλον.

Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τους ίδιους μηχανισμούς, για να αντιληφτεί τις εικόνες που έχει για τα αντικείμενα ενός χώρου και για να ερμηνεύσει τα αντικείμενα κατά την αντίληψη τους.

Οι νοητικές εικόνες σ' έναν χώρο, είναι οι αναπαραστάσεις που αποτελούν προέκταση της αντίληψης, όταν έχουν πλέον σταματήσει να λειτουργούν οι αισθήσεις από εξωτερικά ερεθίσματα. Ο πιο συχνός τρόπος χωρικής αντίληψης, μέσω νοητικών εικόνων, είναι ο οπτικοχωρικός, αλλά είναι δυνατό να αντιληφθεί κανείς το χώρο από όλες τις αισθήσεις.

Ακόμη, ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος το χώρο, φαίνεται να ποικίλλει, αφού λαμβάνει πληροφορίες από όλες τις αισθήσεις του, όπως η όραση, η αφή, η όσφρηση και το κιναισθητικό σύστημα, συνδυάζονται για να μας δώσουν μια συνολική αναπαράσταση του εκάστοτε περιβάλλοντος.

Ένας άλλος τρόπος διαχωρισμού του τρόπου απόκτησης πληροφοριών μέσα στο χώρο είναι σε άμεσες και σε αντιπροσωπευτικές πηγές πληροφόρησης.

Άμεση πηγή πληροφόρησης είναι όταν ένας άνθρωπος έρχεται σε επαφή με έναν χώρο, μέσω όλων των αισθήσεών του. Σε αυτή την περίπτωση, η ενημέρωση των πληροφοριών είναι συνεχής.

Αντιπροσωπευτική πηγή πληροφόρησης είναι όταν λαμβάνει την πληροφορία για την αντίληψη του χώρου, είτε μέσω μιας λεκτικής περιγραφής από τρίτους, είτε μέσω μιας φωτογραφίας.

Στην πρώτη περίπτωση, λοιπόν, έχουμε ενεργητική επεξεργασία πληροφοριών, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, έχουμε παθητική επεξεργασία πληροφοριών.

Η κατανόηση του χώρου από τον άνθρωπο, αποτελείται από διάφορες και σύνθετες ικανότητες, οι οποίες είναι οι εξής:

- Οπτικές ικανότητες. Η όραση είναι η κύρια πηγή χωρικών πληροφοριών.
- Κινητικές ικανότητες (περπάτημα)
- Νοητικές εικόνες (μπορούμε να φέρουμε στο μυαλό μας σκηνές από μια συγκεκριμένη οπτική γωνία)
- Χωρικά νοητικά μοντέλα (με τη λεκτική περιγραφή τρίτων, γίνεται προσπάθεια δημιουργίας εικόνων για την κατανόηση του χώρου)
- Χωρική μνήμη
- Άλλες αντιληπτικές ικανότητες (ακουστικά και οσφρητικά συστήματα)

Η κατανόηση του χώρου αποτελείται από δυο βασικά στοιχεία:

A) Τη γνώση της διαδρομής, η οποία αποτελεί τις διαδρομές που χρησιμοποιούμε για να μετακινηθούμε στο χώρο, ή στο άμεσο περιβάλλον μας, (π.χ. από το σπίτι στη δουλειά, το σχολείο, κτλ.)

B) Τη γνώση του πεδίου, η οποία αναφέρεται στη γνώση των τοπογραφικών πληροφοριών ενός περιβάλλοντος. Αυτές οι πληροφορίες, συμπεριλαμβάνουν την τοποθεσία των αντικειμένων στο περιβάλλον σε σχέση με ένα σταθερό σύστημα συντεταγμένων (π.χ. οι δρόμοι, τα πάρκα, κ.α.) και τις αποστάσεις μεταξύ τους.

Η κατανόηση του χώρου, περιλαμβάνει την αντίληψη και εμπειρία του χώρου, οι οποίες μπορούν να δημιουργηθούν, μέσα από τις αισθήσεις του ανθρώπου, λόγω του φωτός, του ήχου, της υφής και του χρώματος. Με τη βοήθεια των αισθήσεων του ανθρώπου, η οπτική αντίληψή του, διαπερνά την επιφάνεια του αντικειμένου και συναντά τον πυρήνα της ομορφιάς, "...όπως δεν βλέπουμε τα μάτια ενός οικείου προσώπου αλλά το βλέμμα του και την έκφρασή του."

Οι άνθρωποι σχηματίζουν την έννοια του χώρου, για την κατανόηση αυτού, καθώς μπορούν να θεωρούν ότι πολλά πράγματα υπάρχουν ταυτόχρονα. Ο εγκέφαλος είναι οργανωμένος με τρόπο ώστε να μπορεί να συλλέγει πληροφορίες σε ένα περιβάλλον το οποίο διαρκώς μετασχηματίζεται.

Η κατανόηση του χώρου είναι συνδεδεμένη με το σώμα και την αντιληπτική ικανότητα του ανθρώπου για αυτόν, με μέτρο το ίδιο του το σώμα.

Ο τρόπος με τον οποίο ο άνθρωπος κατανοεί το χώρο γύρω του, είναι σύνθετος. Αρχικά, καταγράφονται οι περιβαλλοντικές μεταβλητές και η επίδρασή τους στο νευρικό μας σύστημα ασυνείδητα. Η θερμότητα, η υγρασία, ο φωτισμός, ο ήχος, οι οσμές, οι κινήσεις, καταγράφονται όλα στον σωματοαισθητικό μας φλοιό, μέσω σημάτων που δεν αντιλαμβανόμαστε συνειδητά.

Η τελική κατανόηση ενός χώρου, γίνεται από έναν συνδυασμό των εμπειριών που έχει συγκεντρώσει το άνθρωπος, μέσω των αισθήσεών του, με προγενέστερες μνήμες παρόμοιων χώρων με αυτόν στον οποίο κινείται. Έτσι, η κατανόηση του χώρου, είναι αποτέλεσμα μιας συναισθητικής διεργασίας στον άνθρωπο.

Οι κρίσεις μας σχετικά με τον σχεδιασμένο χώρο, μπορεί να σχηματίζονται πολύ πριν σταθούμε να συνειδητοποιήσουμε τα νοήματά του.

Συνεπώς ο άνθρωπος, αντιλαμβάνεται τον σχεδιασμένο χώρο πρωτίστως διαισθητικά και ασυνείδητα, ενώ η λογική ανάλυση του αρχιτεκτονικού έργου και σχεδιασμού, έρχεται μεταγενέστερα.

5. ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η αντίληψη υποστηρίζει ό,τι αισθανόμαστε, σκεφτόμαστε, πιστεύουμε. Είμαστε αυτό που αντιλαμβανόμαστε. Η αντίληψη είναι η βάση της ανθρώπινης εμπειρίας, καθώς επίσης και η διαδικασία λήψης των ερεθισμάτων από το περιβάλλον.

Για να κατανοήσουμε την εμπειρία, αρχικά πρέπει να μελετήσουμε την αντίληψη, τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος, μέσω των φυσιολογικών του λειτουργιών, αποκτά γνώση του περιβάλλοντος γύρω του.

Είναι μια φυσιολογική λειτουργία του οργανισμού, μέσω της οποίας αποκτούμε επίγνωση του κόσμου.

Μια ερμηνεία της αντίληψης είναι: ό,τι λαμβάνεται μέσω των αισθήσεων όταν αυτές ευαισθητοποιούνται από το εξωτερικό περιβάλλον.

Άλλη ερμηνεία είναι: περιλαμβάνει κάθε γνώση που μπορεί να ληφθεί από τον εξωτερικό κόσμο.

Ο ανθρώπινος νους, προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να κατανοήσει το περιβάλλον γύρω του, πρέπει να εκτελεί δύο λειτουργίες, να δέχεται τα εξωτερικά ερεθίσματα και να τα επεξεργάζεται. Θεωρητικά, αυτές οι δύο λειτουργίες είναι διαχωρισμένες.

Οι Έλληνες φιλόσοφοι μέχρι τον Μεσαίωνα, καθιστούσαν την αντίληψη κατώτερη της νόησης, διότι τα ερεθίσματα εμφανίζονται συγκεχυμένα σε αυτήν (αντίληψη) και χρειάζονται ένα είδος τακτοποίησης (νόηση).

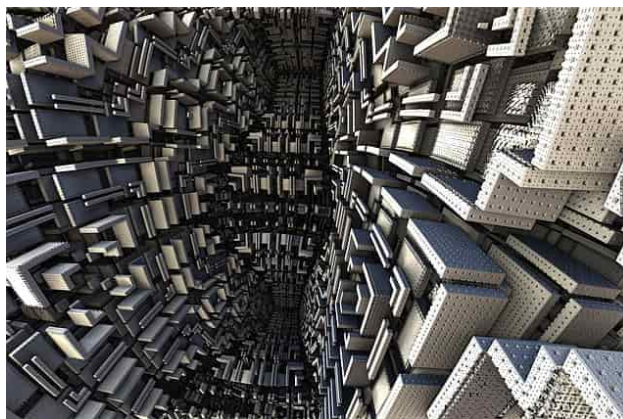
Τέτοιου είδους προσεγγίσεις, καθιστούν τον άνθρωπο παθητικό δέκτη ερεθισμάτων από το περιβάλλον, τα οποία αργότερα υπόκεινται σε επεξεργασία.

Η διαδικασία της αντίληψης δεν είναι μια παθητική καταγραφή του περιβάλλοντος, αλλά μια ενεργητική διαδικασία του μυαλού.

Η αντίληψη είναι μια διαδικασία ενεργητική, αναγκαία, όπου ο άνθρωπος δε λαμβάνει απλώς τα ερεθίσματα που έρχονται από τον χώρο γύρω του, αλλά τα συγκροτεί, δημιουργώντας έτσι εμπειρίες.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ του χώρου και του ανθρώπου, αποτελεί μία συνεχή διαδικασία και έχει ως αποτέλεσμα να δίνονται διαρκώς νέα ερεθίσματα στον εγκέφαλο. Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της γνωστικής ικανότητας είναι ότι ο άνθρωπος μπορεί να αντιληφθεί το περιβάλλον σε μικροκλίμακα και μακροκλίμακα πέρα από τα μεγέθη, τα σχήματα και τις αποστάσεις. Χάρη σε αυτήν, υπάρχει η δυνατότητα να κατανοηθούν οι αλλαγές που υπάρχουν στο χώρο.

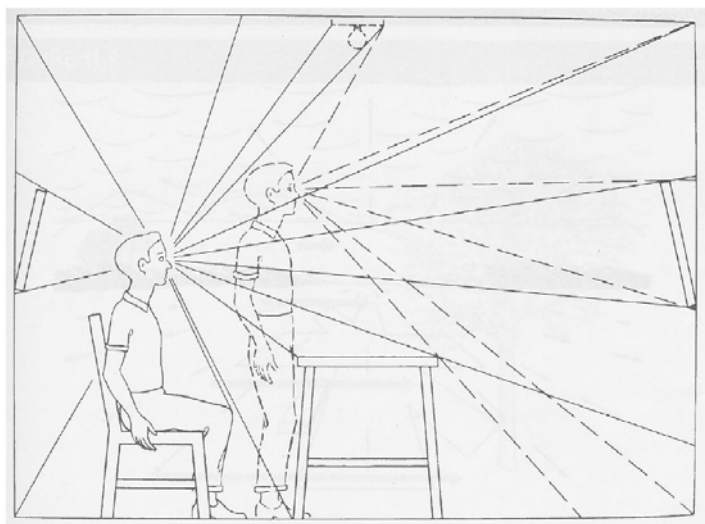
Επίσης, μια ακόμη παράμετρος που συμβάλλει στην αντίληψη του χώρου, είναι και η ανθρώπινη διαίσθηση, η οποία επηρεάζεται από το σύνολο των αισθήσεων, αλλά και από την ψυχική και σωματική κατάσταση του κάθε ανθρώπου.

Η οπτική αντίληψη περιλαμβάνει απτικές ενδείξεις. Για παράδειγμα, η σύλληψη υφών και σχημάτων, από το μάτι, μεταφέρει σε δεύτερο επίπεδο μια αισθητηριακο-κινητική απεικόνιση. Όταν ερχόμαστε σε επαφή μ' έναν χώρο, ενεργοποιούνται οι απτικές περιοχές του αισθητηριακο-κινητικού μας φλοιού. Ο εγκέφαλος μας πέρα από την εικόνα του χώρου, συλλαμβάνει το σύνολό του, προκαλώντας συναισθήματα.

Η αντίληψη συνδέεται άμεσα με τις δράσεις μας σ' ένα χώρο. Αισθανόμαστε συνέχεια, αλλά αντιλαμβανόμαστε μόνο όταν το επιλέξουμε. Για παράδειγμα, γυρίζουμε το κεφάλι μας για να ακούσουμε, μετακινούμαστε στο χώρο για να πιάσουμε ή για να δούμε κάτι. Ο κόσμος των αισθήσεων υπάρχει πάντα γύρω μας και ο άνθρωπος του δίνει μορφή με τις αντιληπτικές του ενέργειες.

Η σύλληψη των πραγμάτων, οδηγεί σε ένα συγκεκριμένο τρόπο αντίληψης, μια ασυναίσθητη και αόριστη περιφερειακή αίσθηση. Αν και πιστεύουμε ότι αντιλαμβανόμαστε τα πάντα με ακρίβεια, η περιφερειακή αντίληψη συνδιαμορφώνει την πραγματικότητα.

Αντίληψη μέσω των αισθήσεων

Ο άνθρωπος εφ' όσον κινείται στο χώρο, επηρεάζεται και επηρεάζεται από το περιβάλλον, δημιουργώντας μια καταγραφή μέσω των αισθήσεων. Οι πληροφορίες που λαμβάνει το σώμα από την καταγραφή μέσω των αισθήσεών του, ξυπνούν μνήμες, δίνοντας έτσι πληροφορίες, ώστε ο άνθρωπος να αντιλαμβάνεται υποκειμενικά το χώρο.

Όλες οι αισθήσεις του ανθρώπου, συμβάλλουν στη διαμόρφωση του χώρου.

Κάθε ερέθισμα που μεταφέρεται στον ανθρώπινο εγκέφαλο, προσλαμβάνεται από το σύνολο των αισθήσεων, που επιτρέπουν στον άνθρωπο την αλληλεπίδραση με το περιβάλλον γύρω του και έτσι ξεκινάει η αντιληπτική διαδικασία.

Συνεπώς, η αντίληψη δεν περιορίζεται στο σύνολο ερεθισμάτων που λαμβάνεται οπτικά, αλλά στο σύνολο ερεθισμάτων που λαμβάνονται από όλες τις αισθήσεις.

Η αισθαντικότητα της αρχιτεκτονικής και της διακόσμησης ενός εσωτερικού χώρου, προϋποθέτει να βιώνεται με όλες τις αισθήσεις. Για τον σχεδιασμό ενός χώρου, κρίνεται απαραίτητο να αλληλοεπιδράσουν όλες οι αισθήσεις, έτσι ώστε να ενισχύσουν την υπαρξιακή εμπειρία του ατόμου στο χώρο, να κατασκευάσουν την ποιότητα του χώρου, προσφέροντας ένα ευχάριστο κι δημιουργικό κλίμα.

Η όραση αναγνωρίζει μορφές, σχήματα, διαστάσεις και αναλογίες. Αυτό την καθιστά την πρωταρχική αίσθηση του χώρου. Η κίνηση του ματιού, δίνει τη δυνατότητα της περιφερειακής όρασης, όπως επίσης και της εστιασμένης όρασης, κρίνοντας πιο σημαντική την πρώτη για τον ψυχισμό του ανθρώπου, διότι είναι ασυνείδητη, εντάσσοντας τον άνθρωπο στο χώρο. Μέσα από την αντίληψη, ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να συλλάβει ατμόσφαιρες. Η ατμοσφαιρική εμπειρία, λειτουργεί υποσυνείδητα και επικεντρώνεται στην ύπαρξη του ανθρώπου μέσα στο χώρο. Σε αντίθεση, η εστιασμένη όραση, ορίζει το άτομο ως εξωτερικό παρατηρητή, έξω από το χώρο.

Η οπτική αντίληψη του χώρου, επηρεάζεται από τους συνθετικούς παράγοντες, όπως είναι τα υλικά, οι υφές, οι ανακλάσεις των υλικών και το φως (φυσικό-τεχνητό).

Η αφή είναι από τις πρώτες αισθήσεις που αναπτύσσει ο άνθρωπος, μαζί με την ακοή.

Είναι η πρώτη άμεση επαφή του ανθρώπου με το χώρο γύρω του, όπως επίσης και ο αρχικός δέκτης στοιχείων του περιβάλλοντος. Η αντίληψη του χώρου μέσω της αφής, γίνεται βιωματικά. Μέσα από την αφή ο άνθρωπος μπορεί να αντιληφθεί χαρακτηριστικά των αντικειμένων.

Ακόμη, η αφή είναι η αίσθηση που ενώνει το εσωτερικό του ανθρώπου με το εξωτερικό του περιβάλλοντος – χώρου γύρω του, μέσα από το δέρμα και τους υποδοχείς του, ως ένα νοητό όριο διαχωρισμού. Το δέρμα είναι σε θέση να εντοπίσει τη μεταβολή της θερμοκρασίας ενός χώρου, της τάξης του 0,01 βαθμών Κελσίου. Η θερμοκρασία που μπορεί να αντιληφθεί ο άνθρωπος, μετατρέπεται σε εμπειρίες του χώρου, δημιουργώντας συναισθήματα, όπως για παράδειγμα ο χώρος του σπιτιού, δημιουργεί μια αίσθηση ζεστασιάς και ασφάλειας.

Η ακοή είναι η αίσθηση η οποία διαδέχεται την όραση. Με την ακοή αντιλαμβανόμαστε ήχους, από διάφορες λειτουργίες που μπορεί να εκτελούνται σε έναν χώρο. Σε αντίθεση με την όραση, όπου δημιουργεί οπτικές ψευδαισθήσεις, η ακοή λαμβάνει μόνο πραγματικούς ήχους. Μέσα από την ακοή, ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί την ατμόσφαιρα του χώρου, δημιουργώντας έτσι συναισθήματα. Επίσης, η αντανάκλαση του ήχου σ' έναν χώρο, μας δίνει πληροφορίες για τα υλικά και τα αντικείμενα που υπάρχουν σ' αυτόν, όπως επίσης και τη διάταξη των αντικειμένων μέσα στο χώρο. Οι ήχοι διακρίνονται συνειδητούς και ασυνείδητους. Οι ασυνείδητοι ήχοι είναι αυτοί που προέρχονται από το περιβάλλον, όπως για

παράδειγμα ο αέρας. Οποιοσδήποτε ήχος δεν παράγεται από αποτέλεσμα του ανθρώπου, θεωρείται ασυνείδητος ήχος. Στην περίπτωση που σ' έναν χώρο, δεν υπάρχουν ήχοι, ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται το χώρο ως κενό.

Η όσφρηση είναι η αίσθηση, όπου σ' ένα χώρο μας ξυπνά μνήμες. Κάθε χώρος έχει τη δική του ιδιαίτερη οσμή, η οποία παρέχει στον άνθρωπο την υποσυνείδητη επαναλαμβανόμενη πρόσβαση σ' αυτόν. Ακόμη και για έναν άνθρωπο που η μνήμη του δεν έχει καθαρές οπτικές εικόνες για έναν χώρο, μπορεί η μυρωδιά να τον επαναφέρει σ' αυτόν και να τον αναβιώσει, προκαλώντας συνειρμούς, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα αναπαράστασής του, επιδρώντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη συμπεριφορά του ανθρώπου μέσα στο χώρο. Η αντίληψη του χώρου αυτή τη φορά είναι πιο ρευστή. Δε γίνεται αντιληπτός τόσο ο χώρος, όσο οι λειτουργίες του. Συμπερασματικά, θα μπορούσε να θεωρηθεί, ότι οι χώροι, κατοικούνται από μυρωδιές.

Η γεύση είναι η αίσθηση η οποία δεν έχει κάποια ουσιαστική σχέση με τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και τη διακόσμηση ενός χώρου. Διεγείρεται ως αποτέλεσμα άλλων αισθήσεων.

Η γεύση όμως, μπορεί να αποτελέσει χαρακτηριστικό γνώρισμα ενός φαγητού σε ένα τόπο και να το συνδέσει με μια εικόνα μιας περιοχής. Με αυτόν τον τρόπο ο χώρος αποκτά μια γεύση στο μυαλό του ανθρώπου που έχει βιώσει την εμπειρία του.

Αντίθετα, η εμπειρία του χώρου, έχει τη δυνατότητα να μεταβάλλει τη γεύση ενός προϊόντος, ανάλογα με τον τόπο κατανάλωσης και τον τρόπο, όπως για παράδειγμα την ψυχολογία του ανθρώπου μέσα από την εμπειρία του στο χώρο. Οι χωρικές συνθήκες επηρεάζουν τη γεύση, όπως και όλες τις αισθήσεις του ανθρώπου.

Τέλος, τα χρώματα σ' έναν χώρο, όπως και οι υφές, μπορούν να δημιουργήσουν την ψευδαίσθηση της γεύσης, καθώς έχουν τη δυνατότητα να επιδρούν στον άνθρωπο. Για παράδειγμα το ξύλο, το οποίο είναι ένα υλικό που δίνει την αίσθηση της ζεστασιάς στο χώρο, κάνει τον άνθρωπο να έχει την επιθυμία να καταναλώσει κάτι που είχε παλαιότερα από την παιδική του ηλικία.

Η κίνηση μπορεί να μην εντάσσεται στις ανθρώπινες αισθήσεις, αλλά κατηγοριοποιείται σε οπτική με την έννοια της κίνησης του ανθρώπου σε σχέση με το χώρο και σε ακουστική, η οποία εντοπίζεται στην παθητική μετακίνηση. Η κίνηση του ανθρώπου στο χώρο, διαμορφώνει την εμπειρία του σ' αυτόν, καθώς η αντίληψή του για το χώρο μεταβάλλεται.

Η ικανότητα του εγκεφάλου να ορίσει μια προσανατολισμένη κίνηση στο χώρο, μεταβάλλεται, ανάλογα με τον ελεύθερο χώρο κίνησης και των φυσικών εμποδίων που υπάρχουν στο χώρο. Ο τρόπος κατά τον οποίο ο άνθρωπος κινείται στο χώρο, παρουσιάζει την ποιότητα και τις διαστάσεις της αρχιτεκτονικής σύνθεσης και της εσωτερικής διακόσμησης του χώρου.

Με τον τρόπο αυτό γίνεται κατανοητό ότι η αντίληψη του χώρου καθορίζεται από τα αντικείμενα και τη σαφή διαφοροποίηση του αντικειμένου από τον άνθρωπο, όπως επίσης και από το σύνολο των αντικειμένων, υλικών, υφών, χρωμάτων και φωτισμού.

Μέσα λοιπόν από την αντίληψη της όρασης, ο άνθρωπος έχει την τάση να συμπληρώνει τις εικόνες που δέχεται, με στόχο την ολοκλήρωσή του, προσφέροντας συναίσθημα. Η εικόνα που δέχεται το άτομο, ολοκληρώνεται, βασισμένη σε παλαιότερες εικόνες και γνώσεις του, που ανατρέχει μέσω της μνήμης του, οι οποίες δεν περιορίζονται στην αίσθηση της όρασης, αλλά σε ένα συνονθύλευμα όλων των αισθήσεων που έχει λάβει ο άνθρωπος σε διαφορετικές χρονικές στιγμές της ζωής του.

Προκειμένου να ολοκληρωθεί η εικόνα του ατόμου, λειτουργούν ταυτόχρονα και η κεντρική, αλλά και η περιφερειακή όρασή του. Μέσα από τη συνεχή κίνηση του ματιού, σαρώνεται τμηματικά ο χώρος, ώστε να ακατατασχευαστεί ως τελική οπτική, ανάλογα με τη θέση του ανθρώπου στο χώρο. Για την αναγνώριση του χώρου, ο άνθρωπος εγκέφαλος, έχει τη δυνατότητα να διαβάσει μέχρι τριάντα εικόνες το δευτερόλεπτο.

Το σύνολο του χώρου έχει τη δυνατότητα να μεταβάλλει τη λειτουργία και τη σημαντικότητα των στοιχείων που υπάρχουν σ' αυτόν, ανάλογα με τη θέση τους μέσα στο χώρο, διότι ο άνθρωπος μπορεί να αντιληφθεί το σύνολο του χώρου και όχι τα μέρη του. Η αντίληψη των στοιχείων μεμονωμένα σ' έναν χώρο, δεν έχει καμία αξία, διότι χάνουν τη λειτουργία τους και το ρόλο τους ως προς το σύνολο, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να μην έχει τη δυνατότητα να αποσαφηνίσει το σύνολο του χώρου.

Για την αντίληψη του χώρου, τρεις είναι οι βασικές ιδιότητες του αντιληπτικού βιώματος:

- Η δομή του χώρου (σχήμα, συμμετρία, κ.α.)
- Η ολική ποιότητα του χώρου (φωτεινότητα, υλικά, αντανάκλασεις, κ.α.)
- Ουσία του χώρου (συναισθηματική αξία)

Η χωρική αντίληψη δημιουργείται μέσα από τις διαδικασίες εξωτερικής λήψης, οι οποίες είναι αυτές που σχηματίζουν τις αναπαραστάσεις του χώρου μέσω των αισθήσεων και τις διαδικασίες εσωτερικής λήψης, οι οποίες σχηματίζουν αναπαραστάσεις σχετικά με το σώμα του ανθρώπου, όπως η θέση ή ο προσανατολισμός.

Η αντίληψη του χώρου, λειτουργεί μέσα από τις αισθήσεις του ανθρώπου, στις οποίες προστίθενται ερεθίσματα, τα οποία παρέχουν περισσότερες πληροφορίες και έτσι διαμορφώνουν την ποιότητα της εικόνας που αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος.

Η αντίληψη του κάθε ανθρώπου διαφέρει. Ανάλογα με τον άνθρωπο και τα βιώματά του, τα στοιχεία που ξεχωρίζουν ή παραμελούνται στο χώρο διαφέρουν, ανάλογα με τα βιώματα και τις εμπειρίες του κάθε ανθρώπου. Μέσα λοιπόν, από την αντίληψη του ανθρώπου, ένας καθορισμένος χώρος μεταβάλλεται και διαμορφώνεται σύμφωνα με την αντίληψη και τις αισθήσεις του κάθε ανθρώπου.

6. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η εμπειρία του χώρου δημιουργείται από την αντίληψή του.

Ο Μωρίς Μερλώ-Ποντύ, στη “Φαινομενολογία της Αντίληψης”, εναποθέτει την εμπειρία στο κέντρο της ύπαρξης, δηλώνοντας ότι οποιαδήποτε νόηση έχει προκύψει από αυτήν.

Γράφει χαρακτηριστικά:

«ό,τι ξέρω για τον κόσμο, ακόμα και μέσω της επιστήμης, το ξέρω με αφετηρία μια δική μου θέαση ή μια εμπειρία του κόσμου, χωρίς την οποία τα σύμβολα της επιστήμης δεν θα σήμαιναν τίποτα»

Επίσης, η Τσουκαλά, γράφει:

«η γνώση που προέρχεται από την πρακτική μας δράση και την αντιμετώπιση καταστάσεων και προβλημάτων σε αντιδιαστολή προς τη γνώση από θεωρητική σπουδή». (Τσουκαλά,2017).

«εμπειρία είναι η γνώση που στηρίζεται στην άμεση αντίληψη των πραγμάτων την οποία προσφέρουν οι αισθήσεις μας σε αντιδιαστολή προς τη γνώση που στηρίζεται στη νόηση, στο διαλογισμό» (Τσουκαλά,2017).

Η εμπειρία λοιπόν, είναι μία μορφή βιωματικής γνώσης, λόγω συλλογής πληροφοριών που λαμβάνει ο άνθρωπος. Όμως δεν είναι γνώση επιστημονική, λαμβάνεται μέσω της αντίληψης, από τις αισθήσεις και αποκτάται μέσα από την πρακτική δράση, δημιουργώντας συναισθήματα. Ο κάθε άνθρωπος έχει διαφορετική εμπειρία, λόγω του χαρακτήρα και της διαφορετικής αντίληψης. Δεν είναι αντικειμενική, είναι η γνώση που αποκτά ο κάθε άνθρωπος και είναι διαφορετική από την εμπειρία του άλλου, δεδομένου ότι κάθε εμπειρία, όντας αποτέλεσμα του μυαλού και της συνείδησης, είναι μοναδική σε κάθε άτομο.

Η χωρική εμπειρία, δεν είναι απλά μια εφήμερη ευχαρίστηση εκείνου που τη βιώνει, αλλά έχει μονιμότερα αποτελέσματα, πόσο μάλλον όταν η εμπειρία αυτή δεν είναι ευχάριστη.

Συνεπώς, για την απόκτηση εμπειρίας στο χώρο, επιβάλλεται η κίνηση, η ενεργή συμμετοχή του ανθρώπου στο χώρο και η αλληλεπίδραση με το περιβάλλον και τα αντικείμενα που βρίσκονται μέσα σε αυτό. Αυτή τη δράση την προσφέρει το σώμα του ανθρώπου.

Όμως, το σώμα δεν είναι απλά το μέσο κίνησης στο χώρο, όπως είναι για παράδειγμα το αυτοκίνητο για τη μετάβαση από το ένα σημείο στο άλλο. Το σώμα είναι λοιπόν, το κέντρο του κόσμου, ο τρόπος να υπάρχει ο άνθρωπος στον κόσμο, το μέσο επικοινωνίας με το περιβάλλον και το χώρο και έχει βασικό ρόλο στην αναζήτηση της εμπειρίας.

Ένα ακόμα βασικό χαρακτηριστικό της εμπειρίας στο χώρο, είναι η αδιάσπαστη ενότητά της. Η εμπειρία έχει μια συνοχή που προκαλεί ένα συναίσθημα, ένα ορισμένο ύφος. Μπορεί να αποτελείται από διάφορα στοιχεία (συναισθηματικά, νοητικά, αντιληπτικά), όμως όλα ενώνονται και δημιουργούν το αποτέλεσμα της εμπειρίας.

Ο άνθρωπος, μπορεί να βιώσει την εμπειρία ολόκληρη, δε διασπάται σε μικρά πράγματα που αθροίζονται και την συγκροτούν. Εφ' όσον η αντίληψη γίνεται μέσω των αισθήσεων (ακοή, όραση, κ.λ.π.) η κάθε εμπειρία μπορεί αντίστοιχα να κατηγοριοποιηθεί σε μια από τις αισθήσεις, π.χ. σε ακουστική ή οπτική αντίστοιχα, λέγοντας για παράδειγμα ότι ακούω τον αέρα. Όμως αυτή η πολυαισθητηριακότητα, δεν έχει ακριβώς αυτό τον χαρακτήρα, διότι για να ληφθεί η εμπειρία στο άκουσμα του ανέμου, συνέβαλαν και άλλες αισθήσεις εκτός από την ακοή.

Ο σχεδιασμός ενός χώρου, δημιουργεί μια πολυαισθητηριακή εμπειρία, καθώς οι αισθήσεις δεν είναι απομονωμένες η μία από την άλλη, αλλά λειτουργούν ως μια.

Ακόμη, η εμπειρία του χώρου, λαμβάνεται μέσα από τις αισθητηριακές ποιότητες του φωτός, του ήχου, της υφής, του χρώματος και προοπτικής.

Η εμπειρία του χώρου μέσα από τις αισθήσεις και την κίνηση σε αυτόν, πραγματοποιείται μέσα από εικόνες, ως αποτέλεσμα του νου και επηρεάζεται από όλες τις αισθήσεις του ανθρώπου. Οι εμπειρίες αυτές στο χώρο, αποτυπώνονται στη μνήμη του ανθρώπου και έτσι επιδρούν στην ψυχολογία του.

ΧΩΡΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Μια από τις σημαντικότερες δεξιότητες της ανθρώπινης νοημοσύνης, είναι η χωρική σκέψη, η οποία χρησιμοποιείται για την οργάνωση ενός χώρου. Μ' αυτόν τον τρόπο γίνονται αντιληπτά η οργάνωση των αντικειμένων στο χώρο, η απεικόνιση της θέσης των αντικειμένων, των αποστάσεων, των κατευθύνσεων, των μετακινήσεων και των αλλαγών που πραγματοποιούνται σ' ένα χώρο.

Ο όρος της χωρικής σκέψης, διασπά την εικόνα σε δυο επίπεδα, στην πραγματική δημιουργία της εικόνας και στη χρήση της.

Μέσα από τη χωρική σκέψη, ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να κινείται στο χώρο, να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί το χώρο, καθώς επίσης και να αλληλεπιδρά με το χώρο γύρω του.

Συνειδητά ή ασυνειδητά, ο άνθρωπος έχει την ικανότητα να βιώνει το χώρο γύρω του, με βασικό γνώμονα τις αισθήσεις του, μέσω της χωρικής σκέψης.

Χατζή Σ. Ζωή

Αρχιτέκτων Μηχανικός

MScRenewableEnergySources

LightingDesigner

Υποψήφια Διδάκτωρ ΕΜΠ, Τμήμα Αρχιτεκτονικής

M 6975908520

E zchatzi.44@gmail.com

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Huggett, (1999)
- Kant Immanuel (1781), Κριτική του καθαρού λόγου
- Ibid
- <https://www.britannica.com/biography/B-F-Skinner> (accessed in 2020-06-12)
- Κολέζα, Ε (2009). *Θεωρία και Πράξη στη διδασκαλία των μαθηματικών*
- Usiskin, Z. (1982). *Van Hiele levels and achievement in secondary school geometry* (Final report of the Cognitive Development and Achievement in Secondary School Geometry Project). Chicago: University of Chicago, Department of Education. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 220 288)
- <https://www.britannica.com/biography/B-F-Skinner> (accessed in 2020-06-12)
- *Herskovits, (1997)*
- *Thorndyke & Hayes-Roth, (1982)*
- *Pallasmaa, J., 2005, The Eyes of the Skin, Architecture and the Senses”, Chichester: John Wiley & Sons*
- *Zeki, (2021)*
- *Herskovits, (1997)*
- *Thorndyke & Hayes-Roth, (1982)*
- Η θεωρία της αντίληψης του Αιτιακού Ρεαλισμού δέχεται ότι τα φυσικά αντικείμενα στον εξωτερικό κόσμο αποτελούν τις αιτίες των αισθητηριακών μας εμπειριών (Στέλιος, Σ., 2016)
- Κωστή Α. (2015). Από την αντίληψη του σώματος, στην αναπαράσταση του χώρου, σε συλλογικό, Ιωσήφ Στεφάνου: Τιμητικός τόμος. Σύρος: Ινστιτούτο Σύρου
- M. Merleau-Ponty, (1964), *The film and the new psychology*, Northwestern University Press
- Mallgrave, (2013)
- Gardner, H (1983) *Frames of Mind: The theory of Multiple Intelligences*. NYC: Basic Books
- M. Merleau-Ponty, (1964), *The film and the new psychology*, Northwestern University Press
- Mallgrave, (2013)
- Mallgrave, H., 2011, ‘The Architect’s Brain, Neuroscience, Creativity and Architecture’. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Merleau-Ponty, M., 2016, *Φαινομενολογία της αντίληψης*, Αθήνα: Νήσος